

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

UNIVERSITAS MASARYKIANA BRESOVIENSIS
FACULTAS IURIDICA

Právo EU

JUDr. David Sehnálek, Ph.D. - david.sehnalek@gmail.com

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Osnova předmětu

- 1. historie evropské integrace
- 2. povaha ES a EU
- 3. instituce (orgány) ES a EU
- 4. prameny práva ES a EU I.
- 5. prameny práva ES a EU II.
- 6. legislativní a justiční procedury v ES a EU
- 7. volný oběh zboží, celní unie
- 8. volný pohyb osob, služeb, kapitálu a plateb
- 9. hospodářská a měnová unie, rozpočet
- 10. další hospodářské politiky ES
- 11. 2. a 3. pilíř
- 12. Česká republika před vstupem a po něm

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Informace k předmětu

- Doporučená literatura
  - **KŘEPELKA, Filip - SKŘIVÁNKOVÁ, Kateřina.** *Právo Evropské unie :multimediální učební text.* 1. dostik 2. aktualiz. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008.
- Další literatura:
  - Týč, V: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*, Linde Praha
  - Tichý, Arnold, Svoboda, Zemánek, Král: *Evropské právo*, C.H.Beck
- Internet:
  - www.europa.eu
  - www.curia.eu
  - www.eurlex.eu
  - www.euroskop.cz
  - <http://isap.vlada.cz/>

Zápatí prezentace 3

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Zakončení předmětu

- Písemná zkouška:
  - 40 minut
  - části:
    - test
    - příklad
  - lze používat užívat texty SES a SEU

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Historie evropské integrace

- cíle přednášky
  - podmínky a příčiny vzniku ES
  - historický vývoj ES
  - orientace v pojmech - odlišení ES a EU

Zápatí prezentace 5

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Vícevrstevná integrace

- vznik řady MO
  - NATO
  - Rada Evropy
  - OBSE
  - RVHP
  - a další...
- Cíle a úkoly
  - hospodářské
  - politicko-bezpečnostní
  - kulturní a sociální

ES - odlišná (nadstátní) koncepce integrace

- 1. **ESUO** - 23. července 1952 (tzv. Pařížská smlouva, 50 let)
- 2. **EHS + ESAE (EUROATOM)** - 1. ledna 1958

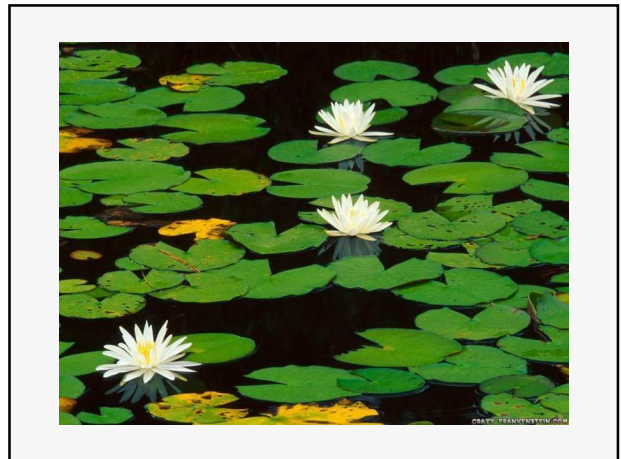
Zápatí prezentace 6

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Tradiční koncepce MPV

- Subjektem MPV jsou pouze státy
- „Anarchický systém“a
- Státní suverenity: na 1 území je vrchnostenská moc vykonávána jen 1 státem (výlučnost)
- Smlouvy zavazují jen státy (výjimky nedávne - ZLPS)
- nevýhody této koncepce? ...

Zápatí prezentace 7

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Nadstátnost (supranacionalita)

- Poválečná nedůvěra, neúspěchy tradičních MO → omezení svrchovanosti a přenos některých kompetencí z čl. st. na nový subjekt - vznik ES;
- → Společenství disponuje pravomocí náležející jinak jen státům (tj. moc nadstátní);
- ES disponuje (přenesenou) mocí:
  - Zákonodárnou
  - Výkonnou
  - soudní
- Projevy nadstátnosti
  - Většinové rozhodování
  - Finanční nezávislost
  - Přímou použitelné, přednostně aplikovatelné právo

Zápatí prezentace 9

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Vývoj ES - územní expanze

- 1952 + 1958 - Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko
- 1973 - VB, Dánsko, Irsko;
- 1981 - Řecko
- 1986 - Španělsko a Portugalsko
- 1995 - Finsko, Švédsko, Rakousko
- 2004 - Česko, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko;
- 2007 - Rumunsko, Bulharsko;
- ? - Chorvatsko, Makedonie a Turecko

Zápatí prezentace 10

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Vývoj ES

- 50. léta – počátek integrace
- 60. léta – krize
- 70. léta – stagnace (ropná krize)
- 80. léta – kvalitativní posun
  - JEA (1. červenec 1987)
- 90. léta – rozšiřování spolupráce
  - 1992/93 – Vznik EU – Maastrichtská smlouva
  - 1997/99 – Amsterodamská smlouva
  - 2000/03 – Niceská smlouva
- 1. dekáda XXI. století – úsilí o reformu
  - 2004/1 – Smlouva o Ústavě pro Evropu –
  - 2007/? – Lisabonská smlouva (reformní smlouva)

Zápatí prezentace 11

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zmatení pojmů? - EU, ES vs. EU

- 3 ES - mezinárodní organizace
- EU - nikoliv, pouze zastřešující entitou bez právní subjektivity
- EU - pilířová struktura
  - 1. (komunitární) pilíř: 3 (2) ES
    - 2. pilíř: společná zahraniční a bezpečnostní politika
    - 3. pilíř: vnitřní bezpečnost a justice
  - 2. a 3. pilíř - mezivládní
- „maastrichtský chrám“ viz. kresba na tabuli
- vejce ☺

Zápatí prezentace 12

Pravomoci ES

- Limitovaná pravomoc: výkonná + legislativní + soudní
- SES - neobsahuje výslovný katalog - vyplývají především z cílů, úkolů ES a jejich věcné působnosti
- Cíle Společenství jsou obsaženy v čl. 2 SES a patří mezi ně:
  - podpora vyváženého rozvoje hospodářských činností v celém Společenství;
  - trvalý a neinflační hospodářský růst;
  - vysoká úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany;
  - zvyšování životní úrovně a kvality života;
  - hospodářská a sociální soudržnost;
- Věcná působnost např.
  - problematika cel a kvantitativních omezení dovozu a vývozu;
  - společná obchodní politika navenek;
  - vnitřní trh - 4 svobody (volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu);
  - společná politika v zemědělství a rybolovu;
  - společná politika v oblasti dopravy;
  - zajištění řádného fungování hospodářské soutěže;
  - politika v oblasti životního prostředí;
  - ochrana spotřebitele;

Instituce ES - cíle přednášky

- Přehled institucí
- historický vývoj v souvislostech
- Pravomoci a působnost
- Vzájemné vztahy
- Srovnání s vnitrostátním prostředím (např. ČR)

Rozdělení funkcí mezi orgány

Horizontální

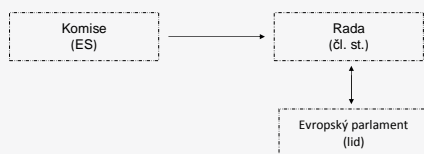
- V rámci ES
- Vertikální
  - čl. státy - ES (viz. ESD)
- Nutnost reflexe nadstátní povahy této mezinárodní organizace!

Orgány - výčet a právní úprava

- 3 v 1 !
- Základní výčet je obsažen v čl. 7 SES
  - Evropský parlament;
  - Rada EU;
  - Komise;
  - Soudní dvůr;
  - Účetní dvůr;
- Další orgány, např.
  - Hospodářský a sociální výbor
  - Výbor Regionů
  - ECB
  - EIB
  - Evropská rada

Schéma principu nadstátnosti

- Podmíněnost nadstátní povahou - hlavní roli hraje tandem **Komise - Rada EU**
- postupné zapojení **Evropského parlamentu** - odstraňování demokratického deficitu

Rada EU

- Rada = Rada EU = Rada ES = Rada ministrů
- **Pozor:** Rada EU ≠ Rada Evropy ≠ Evropská Rada!
- Právní úprava: čl. 202 - 210 SES
- Kolektivní orgán, reprezentuje zájmy členských států
- Složení: zástupci vlád čl.st., oprávněně zavazovat svůj stát
- různé formace
- předsednictví Rady

COREPER

- = Výbor stálých zástupců
- aparát permanentního charakteru
- připravuje a koordinuje činnost Rady a usiluje o dosažení předběžné shody, zastřešuje systém výborů a pracovních skupin

Úřednický aparát

- Sekretariát Rady
- Řízen: **generálním tajemníkem** (vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku)
- Příprava materiálů po technické a jazykové stránce
- Eliminace diskontinuity (volby v čl. st....)

Činnosti Rady

1. legislativní činnost
2. koordinace hospodářské politiky členských států;
3. uzavírání mez. smluv;
4. provádění SZBP;
5. koordinace činnosti členských států a přijímání opatření v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech;
6. rozpočtové fce

Rada jako legislativní orgán

- pravomoc přijímat legislativu, buď sama nebo s EP
- iniciace jí nepřísluší, má možnost změny návrhu
- přijímá
  - nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska;
  - společné akce, společné postoje, rámcová rozhodnutí, rozhodnutí ;
  - závěry, prohlášení a usnesení

Rada EU - rozhodování

- jednání - ústně, neveřejně
- Hlasování - v závislosti na řešení otázky:
  - **Prostou většinou** (1 stát = 1 hlas) - procedurální věci;
  - **Kvalifikovanou většinou** (tzv. vážené) rozhodnutí týkající se vnitřního trhu a obchodu.
  - **Jednomyslné** - bez hlasů proti - v oblasti zahraniční politiky, azylová a vizová, obrany, policejní a justiční spolupráce ve věcech trestních a otázkách daňových

Počet hlasů

Německo, Francie, Itálie, Velká Británie	29
Polsko, Španělsko	27
Rumunsko	14
Nizozemsko	13
Belgie, Česko, Maďarsko, Portugalsko, Řecko	12
Rakousko, Švédsko, Bulharsko	10
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva, Slovensko	7
Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Slovinsko	4
Malta	3
CELKEM	345

Evropská rada

Složení : hlavy států/předsedové vlád

- Právomoc:
  - Základní politické otázky
  - Podněty pro další vývoj
  - Obecné politické směry

Evropská komise (pokračovatelka Vysokého úřadu)

- Organ který je:
  - permanentní;
  - kolektivní;
  - nezávislý;
  - kolegiální
  - hájící zájmy ES jako celku
- právní úprava čl. 211 - 219 SES

Ad Komise

- jmenována společnou dohodou čl.st., předchozí souhlas EP
- jako celek odpovědná EP (vyslovení nedůvěry)
- individuálně - možnost odvolání Komisaře ESD
- přijímání rozhodnutí - kolektivně prostou většinou
- v čele - předseda: řídí činnost Komise, zastupuje EU navenek

Ad Komise - činnost a aparát

- 26 generálních ředitelství (DG) - „ministerstva“
- „specializované služby (např. právní služba)
- Úřad mluvčího, statistický úřad
- 25.000 zaměstnanců

Právomoci Komise

- Kontrolní - „hlídání pes smluv“,
- legislativní
  - iniciativní pravomoc
  - delegovaná pravomoc;
- výkonná
  - zejména v oblasti hospodářské soutěže;
- a pravomoci ve vnějších vztazích (na základě pověření sjednává MS)